2026-24-RE

Causa 2026-24-RE

(Calvó Casal i d'altres c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 147-2026. Recurs d'empara

Aute del 18 de maig del 2026

BOPA núm. 53, del 27 de maig del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de març del 2026, per la representació processal dels Srs. Amadeu Calvó Casal i Jaume Calvó Boronat, de la Sra. Núria Boronat Gomà, i, de les societats Assegurances Generals, SA i Carlemany, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Secció Civil 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 2 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a l'accés a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la defensa, a la contradicció, a l'audiència bilateral, a la igualtat d'armes i a la prova, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari, en connexió amb l'anterior, que la restricció patrimonial derivada de la decisió impugnada s'ha produït sense la ponderació constitucionalment exigible i de manera desproporcionada, que anul·li les resolucions impugnades, que retrotregui les actuacions al moment immediatament anterior a l'adopció de la

resolució vulneradora, és a dir, a la inadmissió de la proposta, perquè l'òrgan competent dicti una nova resolució constitucionalment respectuosa, i que s'adoptin les mesures per restaurar plenament els drets fonamentals lesionats dels recurrents, d'acord amb allò que preveu l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Així mateix, sol·licita que aquest recurs d'empara sigui admès amb efectes suspensius, ja que en cas contrari es podrien derivar perjudicis de difícil reparació, atès que els autes impugnats són executoris;

Vista la Constitució, especialment, els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist que el magistrat, Sr. Pere Pastor Vilanova, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Víctor Torre de Silva López de Letona;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc de la fallida que els afectava, la representació processal dels Srs. Amadeu Calvó Casal i Jaume Calvó Boronat, de la Sra. Núria Boronat Gomà, i, de les societats Assegurances Generals, SA i Carlemany, SA va presentar un escrit mitjançant el qual s'efectuava una proposta de "*Conveni de continuïtat i reestructuració*", en què es demanava que aquesta proposta se sotmetés a l'aprovació dels creditors i que s'homologués judicialment; també es pretenia el restabliment de les societats fallides en la seva activitat, tot assegurant el cobrament del 100% dels crèdits.

1.2. El 30 de setembre del 2025, la Secció Civil 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual

decidia no admetre la proposta presentada per les persones en fallida.

1.3. La representació processal dels Srs. Amadeu Calvó Casal i Jaume Calvó Boronat, de la Sra. Núria Boronat Gomà, i, de les societats Assegurances Generals, SA i Carlemany, SA va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 2 de març del 2026, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què decidia desestimar aquest recurs i confirmar íntegrament la part dispositiva de la decisió apel·lada.

1.4. El 20 de març del 2026, la representació processal dels Srs. Amadeu Calvó Casal i Jaume Calvó Boronat, de la Sra. Núria Boronat Gomà, i, de les societats Assegurances Generals, SA i Carlemany, SA va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Secció Civil 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 2 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a l'accés a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la defensa, a la contradicció, a l'audiència bilateral, a la igualtat d'armes i a la prova, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents exposen que la proposta que van presentar perseguia tres finalitats: preservar el 100% dels drets dels creditors, assegurar la viabilitat de les societats i evitar la liquidació desordenada dels actius dels fallits. El pla es basava, principalment, en el desenvolupament i en la venda de diversos actius immobiliaris a l'Aldosa, a Mereig, a Meritxell i al Tarter, amb un valor projectat conjunt superior als 62 milions €, i en un esquema dual que oferia als creditors o bé la continuïtat com a clients de l'asseguradora o bé la recuperació del crèdit a través de diverses vies de liquiditat.

- Precisen que es tractava d'una primera proposta inicial que anunciava el marc general d'actuació per elaborar un concordat definitiu, per això calia obtenir la conformitat prèvia dels creditors a la proposta de conveni presentada per així poder avançar i concretar més encara la proposta de concordat i que els potencials inversors tant locals, com internacionals, poguessin formalitzar les ofertes oportunes d'inversió i de finançament. Manifesten que han rebut ofertes encara no formalitzades per part d'inversors interessats de les quals s'ha informat puntualment a l'Administració

judicial, que s'ha pogut entrevistar amb els inversors internacionals. Una vegada els creditors s'hagin pogut manifestar sobre les línies mestres d'aquesta proposta serà quan es podrà redactar un concordat clar i precís.

- Al·leguen que el fet de proposar la continuïtat de l'asseguradora té com a objectiu, com a mínim, poder procedir a una liquidació ordenada del seu patrimoni a l'hora de posar en valor la llicència d'activitat asseguradora. Si bé és obvi que l'empresa no té la reputació necessària per al seu desenvolupament, sí que la unitat productiva pot ser cedida a una nova entitat amb un soci institucional i amb uns nous dirigents, adaptant-se necessàriament a la normativa vigent d'assegurances per exercir l'activitat.

- Els recurrents constaten que la Sala Civil fonamenta part de la seva decisió en el principi de cosa jutjada que, segons el seu parer, impedeix adoptar decisions que contradiguin o buidin de contingut resolucions fermes reiteradament confirmades pels òrgans judicials superiors. Ara bé, recorden que resta pendent una qüestió de gran transcendència com és l'aprovació definitiva dels crèdits que determina el passiu, i el valor de l'empresa encara no ha estat determinat i definitivament aprovat, per tant, no es pot considerar que operi el principi de cosa jutjada.

- Altrament, si bé la Sala Civil no assumeix la tesi formalista de la Batllia respecte de la interpretació del Decret de 1969 i admet la capacitat d'iniciativa del fallit orientada a la satisfacció del passiu, conclou que la proposta presentada no supera el llindar de serietat, de fonamentació i de viabilitat, ja que es basa en valoracions teòriques, en hipòtesis de finançament no acreditades, en mecanismes de control insuficients i en escenaris futurs altament incerts.

- Els recurrents al·leguen que el control efectuat per la Sala Civil ha estat prematur i unilateral i que ha impedit una contradicció efectiva. Segons el seu parer, es va procedir a una valoració molt intensa sobre el projecte, sobre la seva viabilitat i sobre la solidesa del seu finançament, etc., però utilitzant un mecanisme formal d'inadmissió a tràmit per produir materialment una decisió de fons, sense permetre a aquesta part, ni als creditors ser escoltats.

- Altrament, la resolució impugnada suggereix que la seva proposta podria constituir una maniobra dilatòria o una forma d'exercici abusiu del dret d'acció, no obstant això, els recurrents s'oposen a aquesta qualificació, indicant que allò que es presenta com a abusiu pot ser, en determinats contextos, una temptativa de preservació de valor en benefici de la massa, i precisament per això hagués calgut assegurar un mínim contradictori que permetés determinar si la proposta satisfeia als creditors.

- Conclouen que atès que no hi ha hagut una autèntica obertura contradictòria davant les parts amb

interès legítim i que es va resoldre *inaudita parte* en allò substancial, s'ha vulnerat el dret a un procés degut.

- Afegeixen que s'ha vulnerat igualment el seu dret a la prova, ja que la Sala Civil en el seu examen intens de la proposta, no els va oferir la possibilitat real d'integrar, de completar, d'aclarir o de reforçar el seu document mitjançant el material justificatiu pertinent.

- Addueixen que s'ha vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, perquè si bé el contingut de l'aute impugnat de la Sala Civil és extens, aquest mostra un vici profund: la Sala fa un judici tècnic de manca de suficiència sense haver establert un patró processal previ d'allò que era exigible exactament, ni un tràmit per satisfer-ho, ni un mecanisme proporcional de requeriment, d'aclariment o de condicionament. Així, la motivació no explica simplement per què es desestima; explica per què s'ha decidit substituir tota forma intermèdia de garantia per la reacció màxima de la inadmissió total.

- Manifesten que aquesta absència de ponderació és constitucionalment rellevant. La motivació suficient, en casos com aquest, no havia d'esgotar-se en dir "*no hi ha prou*". Havia d'explicar per què la insuficiència observada no podia ser corregida per mesures menys lesives: admissió condicionada, requeriment de garanties, aportació complementària de documentació, delimitació d'un perímetre inicial de viabilitat, imposició de caucions o articulació d'un control temporal reforçat. Retreuen a la Sala Civil no desenvolupar aquesta ponderació amb la densitat que l'article 10 de la Constitució exigeix quan l'efecte de la decisió és la destrucció definitiva de l'itinerari processal intentat. Per això, la motivació és constitucionalment insuficient; no perquè no contingui arguments, sinó perquè no justifica prou la necessitat constitucional de l'opció més restrictiva.

- Així mateix, consideren que s'ha vulnerat el principi de proporcionalitat en la restricció dels seus drets processals i patrimonials, els recurrents afirmen que la decisió impugnada hagués pogut optar per una admissió condicionada, limitada, sotmesa a garanties, a caucions, terminis o a controls reforçats. O hagués pogut exigir la formalització d'un compromís de finançament, la concreció d'un calendari, la minimització del marge de gestió dels fallits o l'aportació de documentació urbanística i econòmica complementària. És a dir, que hi havia alternatives menys lesives que no van ser veritablement ponderades i que deriven en la vulneració del principi esmentat.

- Altrament, manifesten que la manera de procedir de la Sala Civil, absorbint les garanties pròpies del fons pel tràmit d'inadmissió, vulnera el seu dret a la defensa.

- Finalment, addueixen la vulneració del seu dret de propietat, en connexió amb l'article 10 de la Constitució, precisant que és evident que la situació de fallida comporta restriccions molt intenses de

les facultats patrimonials del deutor, però, cap restricció, per intensa que sigui, pot ser arbitrària, desproporcionada o judicialment no ponderada.

- En aquest cas, quan l'òrgan jurisdiccional adopta una opció que, per definició, pot precipitar la realització immediata o gradual d'actius en un marc menys controlat pels deutors i presumptament menys orientat a una maximització futura del valor, està incidint de manera severa sobre interessos patrimonials legítims. Aquesta incidència no vulnera *per se* la Constitució; la vulnera quan es produeix sense haver explorat suficientment alternatives menys destructives del valor i sense haver justificat per què la protecció dels creditors exigia sacrificar completament la iniciativa plantejada. En aquest sentit, la lesió del dret de propietat no és autònoma i abstracta; és una lesió connectada amb el defecte de tutela judicial efectiva, perquè la manca de contradicció i de proporcionalitat projecta els seus efectes sobre l'esfera del seu patrimoni.

- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari, en connexió amb l'anterior, que la restricció patrimonial derivada de la decisió impugnada s'ha produït sense la ponderació constitucionalment exigible i de manera desproporcionada, que anul·li les resolucions impugnades, que retrotregui les actuacions al moment immediatament anterior a l'adopció de la resolució vulneradora, és a dir, a la inadmissió de la proposta, perquè l'òrgan competent dicti una nova resolució constitucionalment respectuosa, i que s'adoptin les mesures per restaurar plenament els seus drets fonamentals lesionats, d'acord amb allò que preveu l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Així mateix, sol·liciten que aquest recurs d'empara sigui admès amb efectes suspensius, ja que en cas contrari es podrien derivar perjudicis de difícil reparació, atès que els autes impugnats són executoris.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, sobre la viabilitat de presentar un conveni de reestructuració del deute durant el procediment de fallida, la Sala Civil reconeix que la interpretació del Decret de 1969 no pot quedar-se ancorada en la concepció originària d'un dret concursal rígid i formalista. Per tant, el silenci normatiu del Decret esmentat no pot interpretar-se automàticament com a un impediment absolut de qualsevol proposta del deutor, sinó que ha de ser interpretat funcionalment en el context actual. El contrari suposaria atribuir al Decret un caràcter tancat que el desconnectaria dels principis constitucionals que informen l'exercici de la jurisdicció.

- Considera que el fet que els recurrents es trobin en situació de fallida no els pot privar de la possibilitat de formular propostes orientades a la satisfacció del passiu, sempre que aquestes no impliquin una revisió encoberta de la declaració ferma de la seva situació concursal, ni una alteració de l'ordre concursal vigent. Una cosa és que el deutor no pugui continuar amb l'activitat que ha

comportat la seva fallida, una altra, ben diferent, és negar-li qualsevol capacitat d'iniciativa, especialment, quan aquesta pot anar en benefici dels creditors, que en definitiva són cadascun dels titulars singulars de l'interès jurídic protegit en el procediment de fallida.

- En segon lloc, abans d'examinar la proposta en qüestió, indica que el marge de presentar propostes per part del fallit no comporta un dret incondicionat, ja que el procediment concursal resta sotmès als principis generals de l'ordenament jurídic, entre els quals ocupa un lloc central la proscripció de l'abús de dret. Aquests principis actuen com a límit material de l'exercici de les facultats processals i despleguen una funció especialment rellevant en l'àmbit concursal, on la complexitat dels interessos en joc exigeix un control rigorós de les iniciatives del deutor que poden incidir en el desenvolupament i en la durada del procediment.

- Seguidament, examina la proposta presentada pels apel·lants i destaca que el seu nucli es fonamenta essencialment en la transformació urbanística i posterior alienació d'un conjunt rellevant d'actius immobiliaris, principalment terrenys situats a les zones de l'Aldosa, de Mereig, de Meritxell i del Tarter. A partir d'informes de naturalesa tècnica (pericials de valoració realitzades per un arquitecte, perit de part), es projecta la revalorització d'aquests béns mitjançant plans parcials o actuacions equivalents, amb la finalitat declarada de generar una liquiditat que permetria atendre el passiu reconegut, que s'afirma que quedaria àmpliament cobert pel valor estimat dels actius resultants. La proposta incorpora, així mateix, referències genèriques a mecanismes complementaris de monetització dels actius (finançament hipotecari, participació d'inversors o altres fórmules assimilables) i preveu l'assumpció pels fallits dels costos de desenvolupament urbanístic, amb la canalització dels eventuals ingressos a través de comptes supervisats i sota el control judicial i d'una comissió de seguiment integrada per diversos actors del procediment concursal.

- Pel que fa als creditors, el conveni articula dues opcions alternatives: d'una banda, la continuïtat com a clients de l'entitat asseguradora, amb manteniment de les pòlisses i una millora percentual de les prestacions; i, d'altra banda, el cobrament del crèdit mitjançant fons líquids disponibles i ingressos futurs derivats de la venda dels actius immobiliaris.

- Finalment, la proposta contempla la continuïtat de l'activitat asseguradora, condicionada al compliment estricte de la normativa sectorial i a l'aportació de fons propis líquids suficients per satisfer les exigències de solvència de l'autoritat supervisora, amb un calendari d'execució de diversos anys i amb clàusules de control i l'eventual reobertura de la liquidació en cas d'incompliment greu.

- La Sala Civil retreu a la valoració aportada limitar-se a projectar un valor potencial dels béns un cop desenvolupats urbanísticament, partint d'hipòtesis teòriques sobre edificabilitat, aprofitament i rendibilitat futura, però sense acreditar que aquestes hipòtesis siguin efectivament assolibles en el context normatiu, urbanístic i econòmic existent. Així mateix, la proposta tampoc incorpora cap

instrument de planejament aprovat, ni cap compromís concret d'inversió o de finançament que permeti considerar que el desenvolupament projectat transcendeixi l'àmbit de la mera expectativa. Considera que aquesta absència d'elements acreditatius és especialment rellevant en l'àmbit concursal, on una estimació tècnica abstracta del valor d'un actiu no és suficient, sinó que cal acreditar la seva realitzabilitat efectiva en termes de temps, de cost, de risc i de retorn econòmic.

- Constata que la proposta tampoc conté una anàlisi econòmica integral que permeti valorar els costos inherents al desenvolupament urbanístic, ni un estudi de mercat, ni com s'obtindrà el finançament necessari. L'absència d'aquestes dades impedeix tant als tribunals, com als creditors efectuar una ponderació mínima entre el valor actual dels actius en liquidació i el valor futur hipotètic que es pretén assolir, convertint la proposta en una operació essencialment especulativa, orientada primordialment a satisfer l'interès dels deutors.

- Posa en relleu que la viabilitat de la proposta està condicionada a la continuació de l'activitat asseguradora, realitat altament improbable atesa l'afectació reputacional que han experimentat els fallits en un sector on aquesta resulta decisiva i atesos els impediments legals existents derivats de la seva situació de fallida i de les autoritzacions administratives requerides.

- De manera substancial i, en coincidència amb l'òrgan *a quo*, conclou que es tracta d'una proposta fonamentada en valoracions teòriques, hipòtesis de finançament no acreditades, mecanismes de control insuficients i escenaris futurs altament incerts, que no superen el llindar mínim de rigor exigible per a la seva admissió a tràmit. La seva exclusió *a limine* es justifica, així, no per un excés de formalisme, sinó per la necessitat de preservar l'efectivitat del procediment concursal i evitar que la massa de creditors quedi exposada a riscos especulatius i a dilacions injustificades.

- Per aquests motius desestima el recurs d'apel·lació.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Els recurrents en empara addueixen que tant el Tribunal de Batlles, com la Sala Civil, aquesta darrera en resoldre el recurs d'apel·lació, han vulnerat una pluralitat de drets fonamentals protegits per l'article 10 de la Constitució. Incidentalment, també invoquen el dret a la propietat privada, contemplat a l'article 27 de la Constitució, en relació amb el dret a la jurisdicció.

Els recurrents estan immersos en un procediment concursal i les resolucions judicials esmentades van donar resposta a una proposta de "*Conveni de continuïtat i reestructuració*", que va ser estudiada i inadmesa a tràmit pel Tribunal de Batlles. Aquesta inadmissió i la subsegüent desestimació del recurs d'apel·lació són les resolucions judicials que, segons el seu parer, van infringir la Constitució.

Es tracta del segon recurs d'empara que els recurrents formulen en el mateix procediment concursal. En efecte, en el seu moment van plantejar una empara davant la inadmissió a tràmit d'un incident de nul·litat davant l'aute de nomenament de l'administrador judicial, també per la infracció de diversos drets fonamentals reconeguts a l'article 10 de la Constitució. En la seva sentència del 19 de gener del 2026, recaiguda en la causa 2025-89-RE, aquest Tribunal Constitucional va acordar desestimar el recurs d'empara.

3.2. De manera preliminar, cal rebutjar la invocació del dret a la propietat privada, ja que l'article 27 s'emmarca en el capítol V del títol II de la Constitució, en tant que el recurs d'empara només es pot interposar davant la vulneració dels drets reconeguts en els capítols III i IV d'aquest títol, d'acord amb l'article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional (text consolidat de la Llei 21/2023, del 23 d'octubre).

3.3. Els restants drets constitucionals invocats es refereixen genèricament a "*la tutela judicial efectiva*". Es tracta dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut (article 10.1 de la Constitució), així com a la defensa (article 10.2 de la mateixa norma). Paral·lelament, se n'esmenten d'altres, que segons el seu plantejament, podrien ser reconduïbles als anteriors, com el principi de contradicció, l'ús dels mitjans de prova pertinents, la proporcionalitat o el control de l'admissibilitat dels escrits.

Cal avançar ja en aquest moment que el recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit per manca manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada anteriorment esmentada.

3.4. Un punt de partida necessari per enfocar els drets fonamentals al·legats és la constatació que els processos judicials són molt variats. Això es manifesta en la mateixa Constitució, ja que per exemple l'article 10.2 reconeix el dret al recurs només en els processos penals, excloent, per tant, tots els altres. La diversitat de processos judicials, amb les característiques pròpies de cadascun d'ells, és un element fonamental a l'hora d'interpretar els drets continguts a l'article 10 de la Constitució.

La varietat dels processos judicials es manifesta també a l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, fet a Roma, el 4 de novembre de 1950, en què Andorra és part. En efecte, aquest article del Conveni, titulat genèricament "*dret a un procés equitable*", esmenta en el seu apartat 1 tant els litigis sobre "*drets i obligacions de caràcter civil*", com els processos en què existeix una "*acusació en matèria penal*". A aquests darrers es dediquen els apartats 2 i 3 del precepte, amb un conjunt de drets propis. El Tribunal Europeu dels Drets Humans s'ha fet ressò d'aquesta distinció per exemple en la sentència del cas Dombo Beheer B.V. c/ Països Baixos, núm. 14448/88, del 27 d'octubre de 1993, fonament jurídic 32:

"*Els imperatius inherents a la noció de "procés equitable" no són necessàriament els mateixos en els litigis relatius als drets i a les obligacions de caràcter civil que en les causes que concerneixen acusacions en matèria penal. Així ho demostra la manca, pel que fa als primers, de clàusules similars als paràgrafs 2 i 3 de l'article 6 (art. 6.2 i art. 6.3). Per consegüent, i encara que aquestes disposicions tinguin una certa pertinència fora dels límits estrets del dret penal (…), els Estats contractants gaudeixen d'una latitud més gran en l'àmbit del contenciós civil que en el del contenciós penal*".

Fins i tot dins dels processos civils hi ha una considerable varietat entre els processos declaratius, ordinaris o especials (respectivament, articles 115 i següents i 260 i següents del Codi de procediment civil), i els processos executius (articles 369 i següents del mateix Codi). La posició jurídica de les parts, els seus drets, càrregues i garanties, no és idèntica en tots ells, ni ho ha de ser. Correspon al legislador configurar aquests aspectes, que amb caràcter general no venen establerts a la Constitució.

3.5. En aquest recurs d'empara el procés és una fallida. Es tracta, per tant, d'un procés d'execució general, i això configura l'estatus del fallit, que no pot ser assimilat al d'un demandant en un procés civil declaratiu.

Més en particular, les actuacions judicials que han donat lloc a aquest recurs s'han dictat arran d'una proposta de "*Conveni de continuïtat i reestructuració*" dels avui recurrents en empara, inadmesa pel Tribunal de Batlles. Tant aquest Tribunal de Batlles, com la Sala Civil coincideixen en què la norma reguladora del procés, el Decret del 4 d'octubre de 1969, relatiu a la cessació de pagaments, no contempla aquest tipus de propostes per part del fallit, cosa que la part recurrent no posa en dubte. És més, aquesta manca de previsió normativa era un dels motius d'inadmissió per part del Tribunal de Batlles, que considerava que només hagués cabut una proposta de "*concordat*" prèvia a la declaració de la fallida. Per aquest motiu, i després d'estudiar la proposta, acorda la seva inadmissió. La Sala Civil va corregir la interpretació del Tribunal de Batlles, ja que en el seu aute va declarar que el silenci de la norma, degudament interpretat, havia de ser favorable a la possibilitat de propostes de conveni per part dels fallits. No obstant això, per motius de fons la Sala Civil confirma la decisió de la primera instància.

La proposta de conveni per part dels fallits no pot assimilar-se a una demanda que comença un procés declaratiu contradictori amb totes les seves fases, inclosa la prova. La fallida com s'ha dit és executiva, i la seva essència no és una controvèrsia entre la part en fallida i els seus creditors. Tanmateix, la part recurrent en empara implícitament fa aquesta assimilació. Sobre aquesta base retreu a la resolució judicial la vulneració del seu dret a la defensa, perquè no li ha permès obrir una fase de prova de les seves afirmacions i perquè s'ha inadmès sense contradicció amb els creditors i d'una manera desproporcionada en comptes d'optar per modalitats diferents d'admissió.

3.6. La Constitució no determina les normes concursals que hagin de regir al Principat. Múltiples opcions són possibles per al legislador. La norma vigent, de 1969, no contempla que la proposta de conveni tingui una tramitació determinada, motiu pel qual no es pot admetre que la part recurrent en empara tracti d'imposar aquella que únicament li satisfaci. Atesa la manca de previsió sobre aquesta tramitació, no es pot afirmar que s'hagi incomplert el dret a un procés degut (article 10.1 de la Constitució), precisament perquè no n'hi ha cap d'establert, ni la Constitució obliga a què n'hi hagi cap.

El dret a la jurisdicció combinat amb el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret sí que requereixen que una vegada presentada la proposta per part del deutor fallit, aquesta s'examini per part de l'òrgan judicial i que es doni una resposta basada en l'ordenament jurídic. Però això és precisament allò que ha succeït en aquest cas.

No s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció (article 10.1 de la Constitució) perquè la part recurrent en empara ha pogut accedir a la jurisdicció amb la seva proposta de conveni. Tampoc s'ha vulnerat el dret a la defensa (article 10.2), ni el principi de contradicció, ni el dret a utilitzar mitjans de prova, perquè per les seves peculiaritats processals no eren aplicables per a aquest tipus de peticions en el si de la fallida. Per la seva banda, l'al·legada vulneració del principi de proporcionalitat en la inadmissió trasllada a aquest àmbit un principi *pro actione* propi dels escrits en els quals s'inicia un procés judicial o alguna de les seves peces separades, però no és el cas. I, de tota manera, no ha estat inadmès per un indegut formalisme preliminar, sinó després de l'estudi dels aspectes substantius que la proposta plantejava.

3.7. Quant al dret a obtenir una decisió fonamentada en l'ordenament jurídic, reconegut en els articles 10.1 i 86.2 de la Constitució, aquest Tribunal Constitucional ja ha indicat que "*la motivació i la fonamentació de les resolucions no implica el seu encert i òbviament no exigeix l'assentiment de les parts per a la seva validesa i eficàcia*" (veg. la sentència del 17 d'abril del 2023, recaiguda en la causa 2022-69-RE). La Constitució prohibeix que una decisió judicial sigui "*il·lògica*, *arbitrària i no raonable*" (veg. la sentència del 13 de març del 2026, recaiguda en la causa 2025-99-RE).

Ara bé, l'examen del dos autes impugnats, tant el del Tribunal de Batlles, com el de la Sala Civil revela que la inadmissió de la proposta de conveni es va fonamentar en una anàlisi crítica del seu

contingut, així com en la prohibició de l'abús de dret. Les transformacions urbanístiques que es plantejaven es van considerar merament hipotètiques i desproveïdes de l'estudi dels seus costos i incerteses. No correspon a aquest Tribunal Constitucional valorar aquestes decisions judicials, ni pronunciar-se sobre el seu major o menor encert. Allò que sí que resulta evident és que no existeixen arguments contradictoris, absurds o il·lògics i que la decisió no és arbitrària, sinó que es troba raonada.

En aquestes condicions, queda clar que no s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió judicial fonamentada en l'ordenament jurídic. Com que els restants drets fonamentals al·legats tampoc han estat desconeguts pels òrgans judicials, tal com s'ha raonat, la conclusió només pot ser la inadmissió a tràmit de l'empara per falta manifesta de contingut constitucional de les infraccions denunciades.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2026-24-RE interposat per la representació processal dels Srs. Amadeu Calvó Casal i Jaume Calvó Boronat, de la Sra. Núria Boronat Gomà, i, de les societats Assegurances Generals, SA i Carlemany, SA, contra l'aute del 30 de setembre del 2025, dictat per la Secció Civil 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 2 de març del 2026, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, a la Secció Civil 1 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de maig del 2026.

Joan Manel Abril Campoy

President

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Víctor Torre de Silva López de Letona

Magistrat